

17 maart 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven (onder andere) pastoor te [plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 19 september 2014.

Op 20 november 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], vicaris-generaal van het bisdom Roermond.

Op 4 februari 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Weller voornoemd.

Namens het Bisdom is verschenen v[icaris-generaal] voornoemd en mr. [naam], hoofd juridische zaken van het Bisdom Roermond.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Aangeklaagde was destijds pastoor in [plaats], in de parochie van klager. Klager komt uit een gezin met vijf kinderen. Zijn ouders hebben altijd erg hard moeten werken. Klager was al jong zelfstandig en kon bijvoorbeeld al met 9 jaar koken voor het gezin. Klager was 7 jaar toen zijn oudere broer misdienaar was. Klager wilde dit ook graag worden en vroeg dat aan aangeklaagde die dat goed vond. In het begin ging alles goed en klager vond het echt leuk om de mis te dienen, vooral op speciale dagen als Pinksteren en Kerst. Op een gegeven moment moest klager na de mis in de sacristie blijven wachten. Aangeklaagde kwam bij klager zitten en begon te vragen of klager problemen had, ergens mee zat. Ook al bleef klager volhouden dat er niets was, toch bleef aangeklaagde aandringen. Met tussenpozen van enkele weken begon dit weer opnieuw, terwijl klager bij aangeklaagde op schoot zat. Er zat volgens klager

een opbouw in, en op een gegeven moment zei klager maar 'ja' om ervan af te zijn. Klager moest toen zijn truitje uitdoen, en dan ging aangeklaagde wel kijken wat er aan de hand was. Klager kan zich herinneren dat aangeklaagde met een grijns op zijn tepel drukte en dat hij dat raar vond. Op een gegeven moment werd het heel erg onplezierig om na te blijven. Klager moest dan in zijn onderbroek op een krukje zitten, en dan hoorde hij aangeklaagde zwaar hijgen, waarna er met een washandje over zijn blote rug werd gewreven. Klager heeft nooit zijn onderbroek uit hoeven doen. Ook op school werd hij weleens uit de klas gehaald en meegenomen naar een soort poetshok. Ook in die ruimte moest klager bij aangeklaagde op schoot en stelde aangeklaagde hem dezelfde vragen terwijl deze met trillende handen over klagers rug wreef. De laatste keer moest klager in de sacristie alleen gekleed in zijn onderbroek op de grond op handen en knieën zitten. Aangeklaagde wreef over klagers onderrug en deed toen ineens een vinger in klagers anus, hetgeen veel pijn deed. Klager riep "auw" en draaide zich om en toen zag hij dat aangeklaagde zichzelf aan het bevredigen was. Klager moest zich toen aankleden en werd naar huis gestuurd, waardoor klager zich ook nog schuldig voelde. Klager heeft thuisgekomen alle moed bijeengeraapt en het aan zijn moeder verteld. Zij wuifde het lachend weg en zei: "stel je niet zo aan jong, hij zal het wel goed bedoelen." Dit kwam zo hard aan bij klager dat dit hem aan het twijfelen bracht en klager dacht dat het zeker aan hem lag.

Nadien werd hij min of meer door de pastoor genegeerd. Klager is ook zelf ieder contact uit de weg gegaan.

2.2. Klager denkt dat het misbruik op ongeveer 10-jarige leeftijd is geëindigd. Na de lagere school ging klager naar de LTS, waar hij last had van concentratieproblemen en achteraf gezien ook van ernstig beschadigd zelfvertrouwen. Klager is toen al begonnen met bier drinken omdat het leven zo makkelijker leek en problemen naar de achtergrond werden verdrongen. Klager heeft de LTS niet afgemaakt en een alcoholprobleem ontwikkeld. Klager is 26 jaar getrouwd. In 1994/1995 had hij een grote cyste in zijn maag. Hij is toen gestopt met drinken en heeft sindsdien een seksloos huwelijke omdat hij nooit seks heeft durven hebben zonder drank op. Klager ging in therapie bij een psycholoog. Hij kreeg toen groepstherapie maar heeft niet over het misbruik durven vertellen. Eerder was klager al naar het Riagg geweest maar dat heeft weinig effect gehad. Omstreeks 1995 overleed een neef van klager op 35-jarige leeftijd. Klager moest voor de begrafenis naar de kerk in [plaats] en voelde zich tevoren heel onbehaaglijk. Klager wilde eigenlijk de kerk niet in maar heeft dat toch gedaan. Kort erna is hij ernstig depressief geworden en heeft via zijn huisarts hulp gezocht. Hij heeft toen lange tijd met een psycholoog gesprekken gevoerd, waarin hij een weg heeft gevonden om met het misbruik om te gaan. Klager heeft het naar zijn idee een plekje kunnen geven maar wat na al die jaren blijft is het schaamtegevoel. Klager heeft wel een carrière kunnen opbouwen. Hij heeft samen met zijn vrouw een brasserie waar beiden vrijwel iedere dag hard in werken.

Klager heeft ter zitting aangevuld dat hij nooit meer naar het graf van zijn vader gaat, die op drie meter afstand van de sacristie begraven ligt. Hij kan daar niet zijn, ook niet op bruiloften die daar worden gehouden. Als hij noodgedwongen in een kerk zit, is dat voor hem een hel.

2.3. Klager beoogt met zijn klacht een oprechte en werkelijke erkenning te krijgen van hetgeen hem is aangedaan en door gegrondverklaring van zijn klacht mogelijk wat aan zelfrespect te hervinden en dit deel van zijn verleden af te sluiten. Daarnaast wenst hij financiële genoegdoening.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. [Vicararis-generaal] heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Van 1961 tot ongeveer een jaar voor zijn overlijden in 1982 is hij pastoor geweest in [plaats]. Archiefonderzoek, navraag bij een nog levende personeelsfunctionaris uit de zestiger jaren van de vorige eeuw, en bij de huidige pastoor van de laatste standplaats van aangeklaagde heeft niets opgeleverd. Ook in politiedossiers was geen informatie over aangeklaagde te vinden.

Hij concludeert dat geen feitelijke gegevens aangereikt kunnen worden die het gestelde misbruik aannemelijk laten zijn. Nu evenwel inmiddels meerdere klaagschriften over aanklaagde zijn binnengekomen, moet van de aannemelijkheid van de klacht van klager worden uitgegaan. Zonder op het advies van de klachtencommissie te willen vooruitlopen, wordt op basis van de huidige inzichten oprechte excuses aangeboden voor het gedrag van aangeklaagde. Ook wordt klager de mogelijkheid geboden om over het misbruik in gesprek te gaan.

Ter zitting heeft [vicaris-generaal] nogmaals excuses aangeboden aan klager voor het gedrag van aangeklaagde.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijfenveertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Klager is gedurende een periode van twee jaar in totaal ongeveer 25 keer met ontbloot bovenlijf op schoot of een krukje gezet, waarbij aangeklaagde zichzelf bevredigde, waarbij het sperma van klagers rug werd afgewassen. Klager moest één keer slechts gekleed in zijn onderbroek op handen en knieën op de grond zitten, waarbij aangeklaagde met zijn vinger de anus van klager penetreerde, hetgeen veel pijn deed.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de verklaring van de echtgenote van klager, die verklaart dat haar man erg afhankelijk was van alcohol en dat in 1994 na de begrafenis van een neef “de bom is gebarsten” en haar man haar over het misbruik heeft verteld maar het erg moeilijk vond erover te praten en daarvoor naar een psycholoog is gegaan.

Voorts door de verklaring van de neef van klager, bekend onder klachtnummer 2014W1237, die beschrijft dat hij ongeveer in dezelfde periode als misdienaar door aangeklaagde is misbruikt onder meer doordat deze diens lichaam en geslachtsdeel betastte en hem met de

vinger anaal penetreerde terwijl hij zichzelf bevredigde. Tenslotte is er het steunbewijs onder klachtnummer 2013W1136 waar aangeklaagde ruim 10 jaar eerder als kapelaan in een andere parochie in een zwembad een jongetje tegemoet trad op een wijze waar geen ontkomen aan was, terwijl aangeklaagde slechts gekleed was in een klein zwembroekje en daarin een flink zichtbare erectie had.

Na de behandeling van de klacht ter zitting is door mr. [naam] en mr. Weller over en weer correspondentie gevoerd over de inhoud van het steunbewijs van de heer [naam]. Door de gerezen twijfel die is ontstaan over de betrouwbaarheid daarvan heeft de Klachtencommissie de verklaring van de heer [naam] als steunbewijs buiten beschouwing gelaten.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van het misbruik pas 7, 8 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van Roermond de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 17 maart 2015 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, drs. A.A.M. Oostveen en W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.